

Fornybar
Norge

Taksonomirapportering for vannkraft

Workshop

Oslo, 13. Februar 2024

Opplegg

- Korte innledninger før vi bruker mer tid på spørsmål og diskusjon
- Bankene utfordres til å innlede om informasjonsbehovet og ønsket format
- Kraftselskapene innleder kort om forståelsen av taksonomiens kriterier og om valgt løsning for rapportering.
- Diskusjon forståelsen og løsninger

Mål med dagen

- Åpen diskusjon om utfordringer og løsninger mellom deltakerne i workshopen for å bidra til kompetansebygging og gode løsninger for deltakerne. Her skal det være rom for meningsbrytning og diskusjon
- Ta ut et resyme av løsningsmuligheter som nyhetsartikkel på [Fornybarnorge.no](https://fornybarnorge.no) slik at andre kraftselskaper, banker mv kan hente inspirasjon. Artikkelen skrives av Fornybar Norge og deltakerne får lese gjennom før publisering.

EUs taksonomi

EUs taksonomi skal bidra til økte investeringer i bærekraftige aktiviteter som fører til det grønne skiftet. Taksonomien er et klassifiseringssystem som skal gjøre det enklere å vurdere om ulike investeringer er i tråd med langsiktige klima- og miljømål.

[Les mer om taksonomien](#) →

Bærekraftsrapportering

Her kan du lese alt du trenger å vite om bærekraftsrapportering.

[Les mer om rapportering](#) →

Eksempler på bærekraftstiltak

Eksempler på bærekraftstiltak

Fornybarnæringen er en viktig del av løsningen for at Norge skal nå sine klimamål. Her kan du se eksempler på hva næringen selv bidrar med. Her finner du eksempler på tiltak for å beskytte miljøet, planteliv og dyreliv.

[Se alle eksemplene her](#) →

Bærekraftsrapport

En rapport utarbeidet av PwC for Energi Norge som kartlegger utfordringer og mulighet norsk fornybarnæring står overfor knyttet til klima, miljø og natur (2022).

[Les hele rapporten her](#) →

Fagnettverk bærekraft

Bærekraftsnettverket er en lærings- og samarbeidsarena for fornybarnæringen. Her drøfter vi problemstillinger knyttet til bærekraft i fornybar energi generelt og klima, natur og miljø spesielt.

Nettverket er medlemsdrevet med bistand fra Fornybar Norge. Det er åpent for alle våre medlemmer.

Har du bærekraft som hele eller deler av ditt ansvarsområde, eller er du interessert i temaet så [blir du medlem av forumet her](#).

Det er ingen begrensning på deltakere per organisasjon, og heller ikke noe krav til bakgrunnskunnskap innen temaet. Målet er å dele kunnskap og å lære av hverandre.

Artikler om bærekraft

[Nyhet: Bærekraft](#)
21.12.2023

Workshop om taksonomirapportering for vannkraft

Fornybar Norge arrangerte 7. desember en workshop om EUs taksonomirapportering for vannkraft.

[Nyhet: Fornybar produksjon](#)
05.12.2023

Fornybar Norge etablerer egen portal om bærekraft

Utfordringene og dilemmaene knyttet til natur, klima og miljøet krever en bredere kunnskap og et bredere perspektiv.

[Nyhet: Bærekraft](#)
01.12.2023

Howdan kan vi forberede oss på å rapportere på biologisk mangfold og økosystemer?

Den nye EUs taksonomien vil kreve at virksomheter rapporterer på biologisk mangfold og økosystemer.

Innhold

EUs taksonomi

Vannkraft - Vesentlig bidrag til oppfyllelse av et miljømål

Miljømål 1 Begrensning av klimaendringer

Kriteriet om å ikke gjøre skade på andre miljømål (DNSH)

Sosiale forhold og selskapsstyring

Vannkraft - Miljømål 2 Klimatilpassning

Kriteriet om å ikke gjøre skade på andre miljømål (DNSH)

Vedlegg 1

Vedlegg 2

Relevante dokumenter

EUs taksonomi

EUs taksonomi skal bidra til økte investeringer i bærekraftige aktiviteter som fører til det grønne skiftet. Taksonomien er et klassifiseringssystem som skal gjøre det enklere å vurdere om ulike investeringer er i tråd med langsiktige klima- og miljømål.

Publisert 04.12.2023 av Martin Oddegaard

[X](#) [f](#) [m](#) [eo](#)

Den setter kriterier for hva som skal til for at en aktivitet kan anses som bærekraftig, og etablerer en plikt for de som omfattes til å rapportere. Kravene fremgår særlig av [taksonomi- forordningen](#) og av utfyllende screeningkriterier i en [delegert rettsakt](#).

For at en aktivitet kan klassifiseres som bærekraftig etter taksonomien må den oppfylle følgende tre hovedkriterier:

1. I) Bidra vesentlig til minst ett av følgende seks miljømål:

- Begrensning av klimaendringer
- Klimatilpassning
- Bærekraftig bruk og beskyttelse av vann- og havressurser
- Omstilling til en sirkulærøkonomi
- Forebygging og bekjempelse av forurensning
- Beskyttelse og gjenopprettelse av biologisk mangfold og økosystemer

1. II) Ikke være til skade for noen av de andre fem miljømålene

III) Oppfylle minstekrav til sosiale forhold og selskapsstyring

Den rettslige plikten til å gi informasjon etter taksonomien vil gjelde for finansmarkedsaktører og foretak som har utstedt omsettelige verdipapirer til handel på et regulert marked i et EØS-land. Taksonomien trådte i kraft i Norge 1 januar 2023, slik at første rapportering blir for regnskapsåret 2023.

Program

- 1200 Velkommen, Vegard
- 1210 Et oppspill fra bankene, Sparebanken Vest (Linn) og DNB (Marina)
 - Hvilke informasjon trenger bankene i fm taksonomirapporteringen, og til hvilke finansielle produkter?
 - Stiller bankene krav utover taksonomirapporteringen på bærekraftsområdet. Hvordan henger det sammen?
 - Hvilket format skal rapportene ha og hva er forventningen til helhetsforståelse og til dokumentasjon?
- 1230 Substantial contribution, Eviny (Therese)
 - Slik forstår vi kriteriene og slik planlegger vi å rapportere
- 1240 Spørsmål og diskusjon
- 1250 Do No Significant Harm, Statkraft (Arne Anders)
 - Slik forstår vi kriteriene og slik planlegger vi å rapportere
- 1300 Spørsmål og diskusjon
- Slik rapporterer Akershus Energi (som ikke er rapporteringspliktig) på taksonomien, og hva er motivasjonen, Akershus Energi (Claus)
- 1330 Spørsmål og diskusjon
- 1350 Pause
- 1410 Refleksjoner og innledning til diskusjon, SEB (Øystein) og Handelsbanken (Geir)
 - Får vi den informasjonen vi trenger og på et hensiktsmessig format?
 - Konsekvensen av å ikke være i samsvar med taksonomien. Kortsiktig og langsiktig
- 1430 Diskusjon
- 1530 Er revisorens behov for data og dokumentasjon dekket når bankene er fornøyd? KPMG (Mikal)
- 1545 Oppsummering og veien videre

Hvem er vi

Selskap	Deltaker
Fornybar Norge	Øistein Schmidt Galaaen Vegard Pettersen Camilla Vedeler
Statkraft	Arne Anders Sandnes Julin André Halle Mia Sveen Ervik Jørgen Karlstad Anne Cathrine
Eviny	Therese Kronstad Svenn Rognås Daniel Syslak
Akershus Energi	Claus Nerhagen Tom Flattum Helene Moen
KPMG	Mikal Opheim
Sparebanken Vest	Linn Gjesdal
DNB	Marina Bhatti Øyvind Rustad
SEB	Øystein Stephansen

Fornybar
Norge

Workshop - Taksonomi og vannkraft

Oslo 13.02.2024

LINN GJESDAL, LEDER BÆREKRAFT

Agenda

et oppspill fra bankene

Hvem er vi og våre kunder?

Hvilke krav stiller vi?

Grønne lån til store og små?

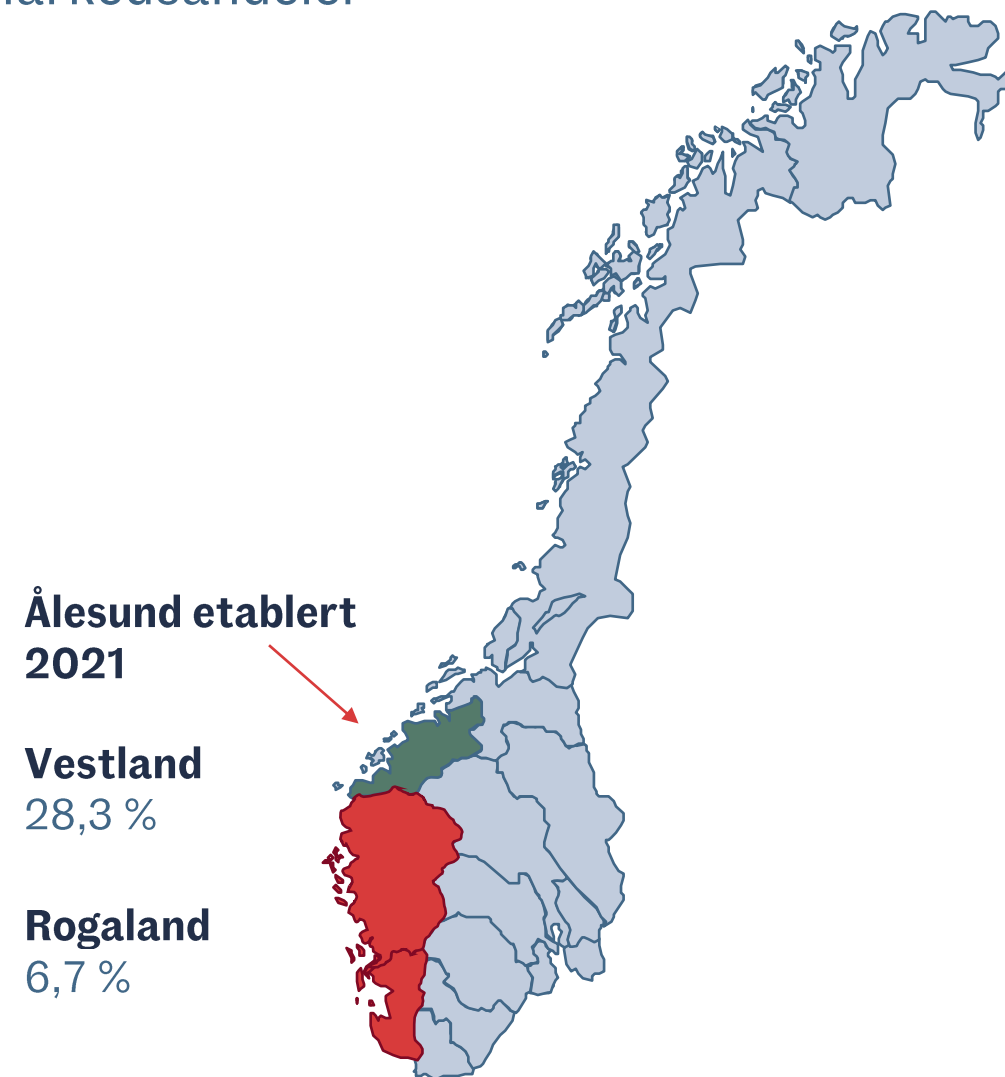

En sterk region sparebank

Norges tredje største sparebank

- Etablert i 1823 og notert på Oslo Børs siden 1995
- Hovedkontor i Bergen
- 35 kontor og 700 årsverk
- 75 % av utlån til personmarkedet
- Den høyest prisede banken i Norden i 2022
- Startet satsningen på utlån til småkraftverk i 2002 og har i stor grad finansiert småkraftverk med lokale grunneiere
- Konsolideringer i bransjen gjør at vi finansierer få og større aktører bak de fleste nye kraftverk som blir bygd

Markedsandeler¹

1) Markedsandel (kapital) i personmarkedet. Kilde: Statistisk sentralbyrå

Stiller bankene krav utover taksonomirapporteringen på bærekraftsområdet?

Krav som gjelder for alle utlån til nye og eksisterende kunder:

- Bærekrafts- og klimarisikovurdering for hvordan kunden aktivt vurderer og iverksetter tiltak for å begrense risiko og påvirkning
- Risikoveiledningsskjema hvor man tar stilling til
 - miljø- og klimapåvirkning
 - menneske- og arbeidsrettigheter
 - forretningsetikk og eierstyring
 - korrupsjon og hvitvasking
- Kunderådgiver gjør i tillegg egne vurderinger.
- Resultatet av vurderingene inngår i beslutningsgrunnlaget i hver enkelt kredittsak.

Banken må finansiere bærekraftig omstilling

BM

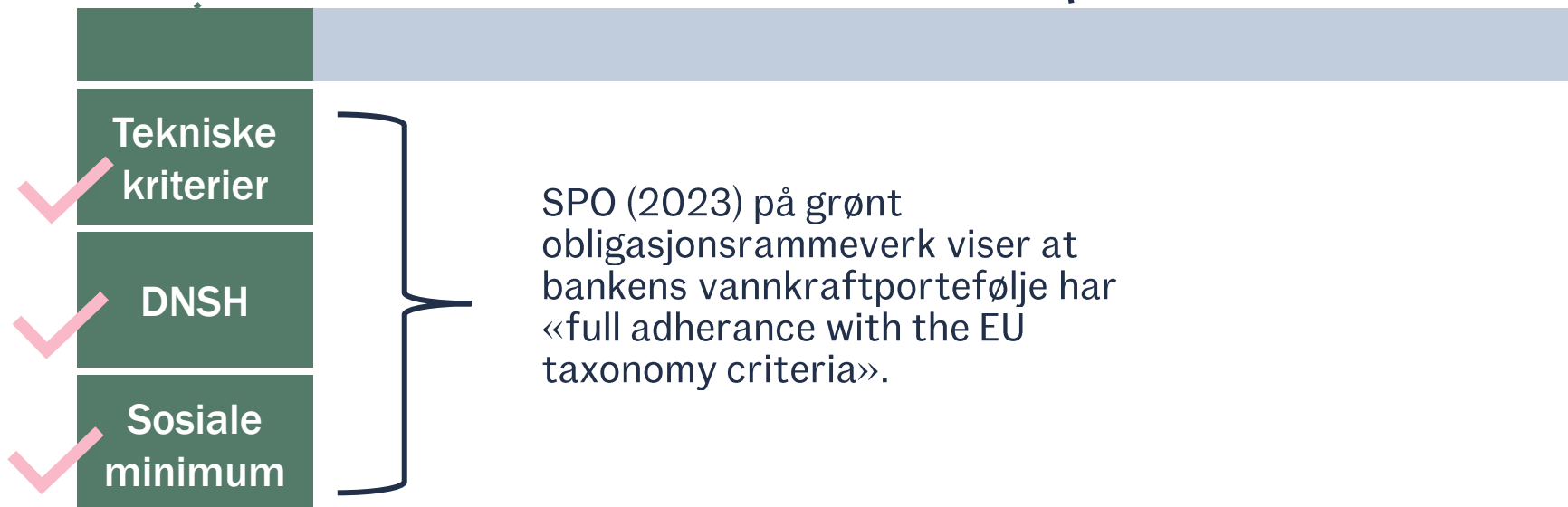
Taksonomigrønne lån

Bankens beste vilkår til de mest energieffektive og grønne prosjektene

Bærekraftslinkede lån

Stimulere til oppgradering og energi-effektivisering

SPAREBANKEN VEST

Hvilken informasjon trenger bankene ifm. taksonomirapporteringen, og til hvilke finansielle produkter?

- Vi krever følgende dokumentasjon per i dag:
 - Dokumentasjon på konsesjon fra NVE + produksjonskapasitet + dokumentasjon på eventuelle avvik i NVEs konsekvensutredning og tilhørende tiltak + risikoveilederskjema
 - Store kunder: + redegjørelse for åpenhetsloven
- Vi kommer i tillegg til å kreve følgende dokumentasjon fra og med 2024
 - Store kunder: taksonomirapportering

Hvilket format skal rapportene ha og hva er forventningen til helhetsforståelse og til dokumentasjon?

- Hva ønsker vi oss? Et stempel fra NVE
- Dokumentasjon av taksonomisamsvar må være tredjepartsvurdert
- Men hva med våre kunder? De er for små til å rapportere på taksonomien

**Sammen gjør
vi det bedre**

Fornybar Norge Workshop

Taxonomy and Hydropower

Marina Bhatti

Senior Sustainability Advisor – Corporate Banking

13 February 2024

DNB will be a driving force for sustainable transition

Net-zero emissions in

2050

from our financing and investment activities and own operations

Transition plan outlining DNB's science-based decarbonisation targets for

2030

Lending: Real estate, shipping, motor vehicles, steel, oil & gas, power generation and salmon farming

Investments: DNB Asset Management, DNB Livsforsikring and DNB Næringsseidom

Own operations: Commercial real estate and motor vehicles

Finance and facilitate

NOK 1500 billion

for sustainable activities by 2030

Increase **assets under management** in sustainability-themed funds to

NOK 200 billion

By 2025

DNB finances the climate transition and sustainable value creation

DNB is a driving force for diversity and inclusion

DNB combats financial crime and contributes to a secure digital economy

Green loans in DNB

For the financing of projects and investments with environmental benefits

Clients benefit through green profiling and improved loan terms

Third-party verification

[DNBs Sustainable Product Framework](#)

Green loans in DNB

Key element for hydropower

Criteria harmonized
with taxonomy

All greenfield
developments require
EIA verified by an
independent 3rd party

Third-party
verification

Pure Play Renewable
companies with 90%
of actual or expected
activities within
framework

DNBs ESG Risk Assessment

Compliance

Is our client in compliance with relevant ESG related legislation and regulation?

Commitment

How committed is our client and what evidence to this can we find?

Actions

Is commitment matched with action plans, competence and capacity to implement and act?

Performance

How well does our client meet own ESG targets and goals and how do they perform compared to peers?

Why ESG Risk Assessments?

- Identify potential financial impact
 - Lending portfolio quality
 - Portfolio management – identify tomorrow's winner and losers
 - Stranded assets (collateral and company values)
 - Reputation impact (media, perception)
- Stakeholder's expectations
 - Investors, Customers, Board, Regulators, Employees
 - DNB's role – FI's being the driving force in the green transition
 - Cost of, and access to, capital (equity and funding)
- Regulatory requirements
 - ESG incorporated into to strategies, plans, operation and risk assessment
 - Reporting and transparency
 - Capital impact and adequacy
- Identify business opportunities

Vesentlig bidrag

Miljømål 1 Begrense klimaendringene

WS Taksonomi og vannkraft 13.01.24

**Eviny Elektrifisering
AS**

Eviny Fornybar AS

**Eviny Solutions
AS**

Eviny Elsikkerhet AS

Eviny Marked AS

Eviny Termo AS

Eviny Breiband AS

Eviny Digital AS

Eviny Ventures AS

Våre merkevarer |

Vesentlig bidrag miljømål 1

Aktiviteten må oppfylle ett av følgende kriterier for å være i tråd med taksonomien:

- a) Anlegget er et elvekraftverk uten kunstig magasin
- b) Energitettheten til kraftanlegget er over 5 W/m²
- c) Livssyklusutslippene til anlegget er under 100gCO₂e/kWh.
 - Beregnet etter EUs godkjente metoder
 - Verifisert av tredjepart

Vår tilnærming

- 1) Bestem systemgrenser** som fortrinnsvis inkluderer alle magasin og kraftverk i samme vassdrag, inkludert overføringer.
- 2) Beregn deretter installert effekt (W) og areal (m²)** fra alle magasin og kraftverk i samme vassdrag, inkludert overføringer og eventuelle pumpekraftverk.
 - I første omgang kan totalt areal brukes, altså **brutto areal**. Der man kommer over 5 W/m² for systemet er dette tilstrekkelig rapportering.
 - Der man faller under 5 W/m², bør **netto areal** beregnes slik at arealer som var innsjø eller elv før neddemming, trekkes fra i beregning av "power density".
- 3) Der man fortsatt faller under 5 W/m² bør G-res Tool brukes for hvert magasin**

Notat

Vurdering av klimagassutslipp fra vannkraft til EUs taksonomi

SAKSBEHANDLER / FORFATTER
Atle Harby

Benytter anbefalt tilnærming fra notatet
«[Vurdering av klimagassutslipp fra vannkraft til EUs taksonomi](#)»

Resultat og dokumentasjon

Vår vurdering er at vi er i henhold til kriteriene for alle vassdragsområdene med tilhørende anlegg – for energitetthet

- Flertallet av vassdragsområdene var over terskelen ved bruk av brutto areal
 - 6 vassdragsområder ikke iht. krav ved brutto
- Alle vassdragsområder iht. krav ved bruk av netto areal
- **Dokumentasjon miljømål 1:**
 - Beregningsunderlag
 - Metoder
 - Forutsetninger og valg
 - Datakilder
 - Oppsummerende notat
 - Beskriver metodikk
 - Beskriver resultat av screening

Vassdragsområde	Magasin		Kraftverk	Energitetthet (W/m ²) > 5	Areal brukt i beregning
	Brutto	Netto			
	Brutto: Sum mag. areal ved HRV (km ²)	Netto: Differanse mag, areal HRV og ved nat.vst (km ²) *	Sum Effekt (MW)		Brutto/Netto
Bergsdalen	18,6	1,7	231,5	12,5	Brutto
Fossmark	0,5	0,5	9	18	Brutto
Ulvik	3,0	0,1	20	6,7	Brutto
Matre	19	5,8	184,9	9,7	Brutto
Haugsdalen	10	2,8	225	22,5	Brutto
Kløvtveit	1,16	0	8,9	7,7	Brutto
Evanger	16,3	6,4	341	20,9	Brutto
Jølstravassdraget	43,7	1,15	179	155,6	Netto
Vassdalsvassdraget	1,4	0,05	4,9	98	Netto

Eksempel enkel fremstilling

Underlag screening Vannkraft

Matrise med:

- 1) Tekniske screening kriterier fra EUs taksonomi for hvert miljømål
- 2) Eviny sin forståelse av kriteriene
- 3) Overordnet beskrivelse av samsvarsvurdering
- 4) Dokumentasjonsunderlag
- 5) Eventuelle GAP
- 6) Deretter – egen avsjekk (ja/nei) for hvert kraftverk med eventuelle kommentarer

Takk for oppmerksomheten

eviny

Slik forstår Statkraft taksonomiens DNSH- kriterier

Workshop FornybarNorge

13.02.2024

Statkraft har over tid jobbet aktivt med EUs taksonomi

A

Innspill på utkast til regelverk

B

Forstå implikasjoner av forordningen med tekniske kriterier

C

Rapportering – Årsrap. 2023

Statkraft

AT A GLANCE

Power generated in 2022

60
TWh

Standard & Poor's
long term rating

A

Share renewable energy

97
PER CENT

Fitch Ratings'
long term rating

A-

Investments in 2022

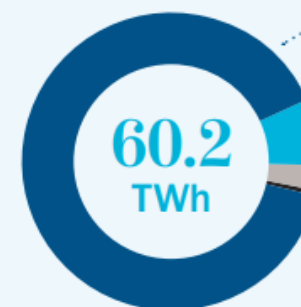
11.5
NOK BILLION

● 33% Norway ● 44% Europe ● 23% Outside Europe

Technologies

Power generation

60.2
TWh

Hydropower

89.5%

Wind power

7.1%

Gas-fired power

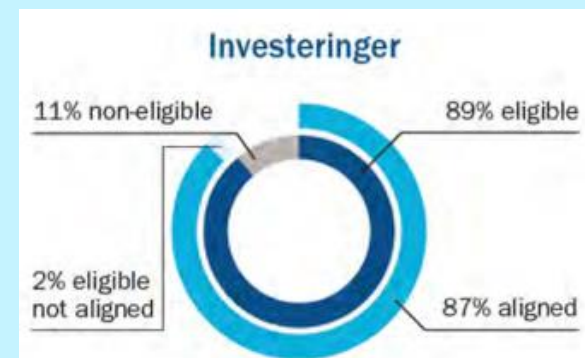
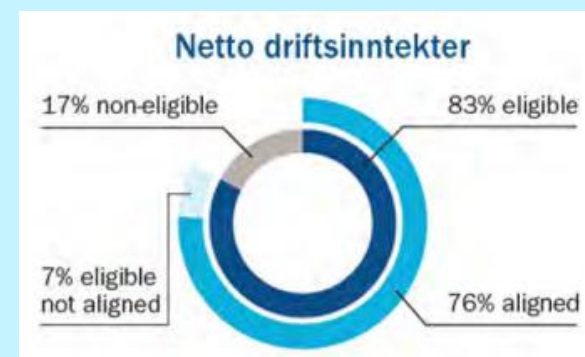
2.8%

Other

0.5%

Taksonomirapport 2022 – alle aktiviteter

Økonomisk aktivitet (tall i mill. kroner) ⁷	Kategori	Netto drifts- inntekter	Investeringer	Drifts- kostnader
4.1 Elektrisitetsproduksjon ved hjelp av solcelleteknologi	Egen produksjon	1 146	2 302	221
4.3 Elektrisitetsproduksjon fra vindkraft	Egen produksjon	2 448	3 865	592
4.5 Elektrisitetsproduksjon fra vannkraft	Egen produksjon	50 808	2 354	4 744
4.9 Omforming og distribusjon av elektrisitet	Tilretteleggende	1 358	976	356
4.15 Distribusjon av fjernvarme/kjøling	Egen produksjon	212	40	77
4.16 Installasjon og drift av elektriske varmpumper	Egen produksjon	7	1	3
4.24 Produksjon av varme/kjøling fra bioenergi	Egen produksjon	189	39	70
4.25 Produksjon av varme/kjøling fra spillvarme	Egen produksjon	16	-	4
6.15 Infrastruktur som muliggjør lavkarbon veitransport og offentlig transport	Tilretteleggende	184	382	524
A1 - Totalt for aktiviteter som oppfyller taksonomikravene		56 368	9 960	6 591
3.10 Produksjon av hydrogen	Egen produksjon	-	-	89
4.5 Elektrisitetsproduksjon fra vannkraft	Egen produksjon	3 451	147	722
4.20 Kombinert produksjon av varme/kjøling og kraft fra bioenergi	Egen produksjon	429	11	125
4.29 Elektrisitetsproduksjon fra fossilt brensel i gassform	Egen produksjon	1 089	72	335
7.7 Erverv og eierskap av bygninger	Egen produksjon	48	22	59
A2 - Totalt for aktiviteter som omfattes, men ikke oppfyller kravene i taksonomien		5 017	251	1 330
A - Totalt for aktiviteter omfattet av taksonomien (A1 + A2)		61 385	10 212	7 920
Markedsoperasjoner		14 106	42	2 808
Avfallsforbrenning		454	82	153
Konsernadministrasjon og andre aktiviteter		-2 005	1 115	10 882
B - Totalt for aktiviteter som ikke omfattes av taksonomien		12 555	1 239	13 843
Totalt for A + B		73 940	11 451	21 763

Taksonomikriteriene må forstås ut fra formål og helhet

Bergens Tidende BT Magasinet Sport Økonomi

«Taksonomi» tvinger forvaltere på jakt etter spesielle grønne aksjer

EU-reguleringen som trer i kraft mot utgangen av neste år tvinger fond og institusjonelle investorer over hele verden til å finne nye porteføljealternativer. – Det er uten sidestykke til tidligere år.

Publisert: 21. juli 2022

EU-kommisjonen står på sitt: Atomkraft og gass blir «grønn»

EU-kommisjonen står ved sitt forslag om at gass og atomkraft kan betegnes som bærekraftig i en overgangsperiode. Nå er det opptil Europaparlamentet og medlemslandene å si ja eller nei til forslaget.

ocean24.no/2022/10/03/norsk-vannkraft-baerekraftig-eller-gronnvasket/

Ocean24

ikke kan klassifiseres som bærekraftig under taksonomien.

Taksonomien handler ikke om hva som er lovlig eller ulovlig. Den tar heller ikke hensyn til energisikkerhet, samfunnsøkonomi eller politikk – bare bærekraft. Slik må det også være for at taksonomien skal ha den effekten den er ment å ha.

Risiko for grønn boble

Taksonomiens definisjoner av hva som er bærekraftig aktivitet er såpass strengt at bare 2 prosent av selskapene på Frankfurt-børsen ville kunne regnes som grønne. Det har derfor også kommet kritikk på at systemet vil kunne skape en grønn boble forårsaket av at selskapene som kommer seg gjennom nåleyet får for stor vekst og til slutt sprekker. I sitt innlegg på Industri og Energi sine nettsider skriver leder for deres Europakontor, Geir Seljeseth at dette til slutt vil kunne føre til at man kaster ut barnet med badevannet, og skader de grønne aksjene.

Nyheter Sport Kultur Humor Distrikt Mer

Vil grønnstemple tørrelagte elver

Fiskedød og ødelagte elver truer bærekraft-statusen for norsk vannkraft. Nå kjemper kraftbransjen for at også tørre elver skal kalles grønne.

Kraftselskap må bruke millioner for å få grønnstempel

EU skjerper kravene til vannkraft som grønnstemplede.

«Bærekraftig vannkraft». Vi ønsker å fokusere på hvordan vannkraftproduksjon kan gjøres mer miljøvennlig i tråd med EU's vanddirektiv, taksonomien for bærekraftig finansiering og FNs bærekraftsmål.

Kapital

Spår fornyet utenlandsk interesse for norsk vannkraft

Norske næringsinteresser vant frem i dragkampen om bærekraftstatus for norsk vannkraft i EU. Det kan lokke både investorer og bedrifter som ønsker seg ren strøm til landet.

ENERGI

Mener at kraftbransjen grønnvasker norsk vannkraft

Norge er på europatoppen i unntak fra reglene, men bransjen hevder at norsk vannkraft er grønn.

Stavanger Aftenblad

EU regner ikke vannkraft som «grønt»: – Kommer nok som en overraskelse

EU regner ikke vannkraft som like bærekraftig som sol- og vindkraft, noe som kan gjøre finansiering av slike prosjekter dyrere. Flere norske politikere er forundret og ber regjeringen ta opp saken med EU.

ENERGI

– Norske forskere er verdensledende på miljødesign. Nå har EU lyttet til oss

– De gode miljøløsningene er mer unntaket enn hovedregelen i Norge i dag.

Bakgrunn og formål

EUs «Green Deal»

- Klimamål
 - «Fit for 55» - 55% reduksjon 2030
 - Klimanøytralt innen 2050
- «The Sustainable Finance Action Plan»
 - Mobilisere investeringer for grønn omstilling
 - «Formalisere» finansiell risiko knyttet til ESG
 - Ivareta flere målsetninger samtidigBidra aktivt til omstilling, ikke skade andre formål

EU taksonomien og bærekraftig finans

Del av en større helhet

indirekte

«Tsunamien» av EU-regelverk på miljø og bærekraft

- Corporate Sustainability Due Diligence Directive
- Directive on Green Claims
- Nature restoration regulation
- Renewable energy directive (rev)
- Taxonomy extension

...

Kriteriesettet for vannkraft åpner for tolkninger

4.1. Electricity generation using solar photovoltaic technology	
<i>Technical screening criteria</i>	
Substantial contribution to climate change mitigation	
The activity generates electricity using solar PV technology.	
Do no significant harm ('DNSH')	
(2) Climate change adaptation	The activity complies with the criteria set out in Appendix A to this Annex.
(3) Sustainable use and protection of water and marine resources	N/A
(4) Transition to a circular economy	The activity assesses availability of and, where feasible, uses equipment and components of high durability and recyclability and that are easy to dismantle and refurbish.
(5) Pollution prevention and control	N/A
(6) Protection and restoration of biodiversity and ecosystems	The activity complies with the criteria set out in Appendix D to this Annex.

4.3. Electricity generation from wind power	
<i>Technical screening criteria</i>	
Substantial contribution to climate change mitigation	
The activity generates electricity from wind power.	
Do no significant harm ('DNSH')	
(2) Climate change adaptation	The activity complies with the criteria set out in Appendix A to this Annex.
(3) Sustainable use and protection of water and marine resources	N/A
(4) Transition to a circular economy	The activity assesses availability of and, where feasible, uses equipment and components of high durability and recyclability and that are easy to dismantle and refurbish.
(5) Pollution prevention and control	N/A
(6) Protection and restoration of biodiversity and ecosystems	The activity complies with the criteria set out in Appendix D to this Annex ¹³⁰ .

¹³⁰ Practical guidance for the implementation of this criterion is contained in the European Commission notice C(2020) 7730 final "Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation" (version of adoption date): https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_en.pdf.

4.8. Electricity generation from hydropower	
<i>Technical screening criteria</i>	
Substantial contribution to climate change mitigation	
The activity complies with either of the following criteria:	
(a) the electricity generation facility is a run-of-river plant and does not have an artificial reservoir;	(i) the reasons of overriding public interest in the fact that benefits expected from the planned hydropower plant outweigh the costs from deteriorating the status of water that are accruing to the environment and to society;
(b) the power density of the electricity generation facility is above 5 W/m ² ;	(ii) the fact that the overriding public interest or the benefits expected from the plant cannot, for reasons of technical feasibility or disproportionate cost, be achieved by alternative means that would lead to a better environmental outcome (such as refurbishing of existing hydropower plants or use of technologies not disrupting river continuity);
(c) the life-cycle GHG emissions from the generation of electricity from hydropower are lower than 100g CO ₂ e/kWh. The life-cycle GHG emissions are calculated using Recommendation 2013/178/EC or, alternatively, using ISO 14067:2018 ¹³¹ , ISO 14066:2018 ¹³² or the G-ree ¹³³ . Quantified life-cycle GHG emissions are verified by an independent third party.	(iii) the effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.
Do no significant harm ('DNSH')	
(2) Climate change adaptation	1.3.5 All technically feasible and ecologically relevant mitigation measures are implemented to reduce adverse impacts on water as well as on protected habitats and species directly dependent on water.
(3) Sustainable use and protection of water and marine resources	1.3.6 Mitigation measures include, where relevant and depending on the ecosystem naturally present in the affected water bodies: <ul style="list-style-type: none"> (a) measures to ensure downstream and upstream fish migration (such as fish-friendly turbines, fish guidance structures, gated, self-cleaning fish passes, measures to stop or minimize operation and discharges during migration or spawning); (b) measures to ensure minimum ecological flow (including mitigation of rapid, short-term variations in flow or hydropeaking operations) and sediment flow; (c) measures to protect or enhance habitats. The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.
(4) Transition to a circular economy	1.4 The plant does not permanently compromise the achievement of good status/potential on any of the water bodies in the same river basin district. <ul style="list-style-type: none"> 1.4.1 In addition to the mitigation measures referred to above, and where relevant, compensatory measures are implemented to ensure that the project does not increase the fragmentation of water bodies in the same river basin district. This is achieved by minimizing continuity within the same river basin district to an extent that compromises the integrity of continuity, which the planned hydropower plant may cause. Compensatory steps prior to the execution of the project.
(5) Pollution prevention and control	NA
(6) Protection and restoration of biodiversity and ecosystems	NA

¹³¹ ISO standard 14067:2018, Greenhouse gases – Carbon footprint of products – Requirements and guidelines for attributional carbon footprint data. <https://www.iso.org/standard/71747.html>.

¹³² ISO standard 14066:2018, Greenhouse gases – Part 2: Specification and guidance for the determination and monitoring of greenhouse gas emissions from controlled sources of industrial processes. <https://www.iso.org/standard/68174.html>.

¹³³ Details available online developed by the International Hydropower Association (IHA) in collaboration with the IFC/IFAD. See: the Global Environmental Change Center of Iohannes. <http://www.ihacenter.com/>.

¹³⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹³⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹³⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹³⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹³⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹³⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁴⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁵⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁶⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁷⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁸⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹¹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹² The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹³ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁴ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁵ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁶ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁷ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁸ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

¹⁹⁹ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

²⁰⁰ The effectiveness of these measures is measured in the context of the authorization or permit setting out the conditions aimed at achieving good status or potential of the affected water body.

DNSH-3 for vannkraftproduksjon uløselig knyttet til WFD

To fundamentalt ulike regelverk forenes

Taksonomien (forordning, etter TEUV 114)

- Direkte rettet mot aktører
 - Klassifiseringssystem - uniform
 - Bransjestyrt
- Ingen klar myndighetsrolle i oppfølging

Vannrammedirektivet WFD (direktiv, etter TEU 191)

- Plikter plassert på medlemslandene
- Krav for aktører etter implementeringen og i løpende oppfølging
- Prioritering samfunnsmessige behov
 - Sterkt myndighetsstyrt

**Krever DNSH-3 mer av
vannkraft enn det som
følger av vann-
rammedirektivet?**

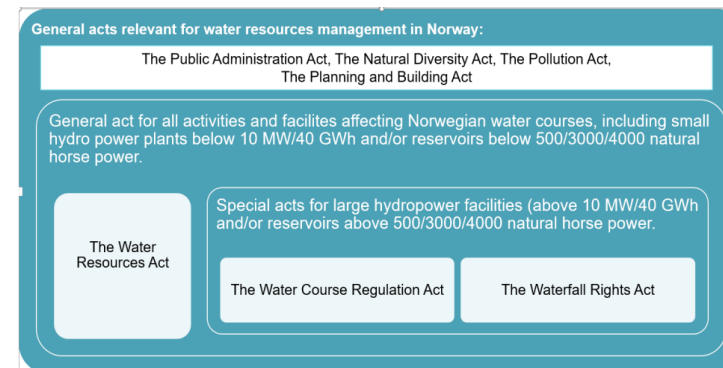
Krever DNSH-3 mer enn vannrammedirektivet?

Mange forhold tilsier at det ikke er tilfellet:

- Primært kriteriene selv, i det de eksplisitt viser til *hele* WFD artikkel 4 og 11
 - Herunder SMVF (4.3), fristutsettelse (4.4), MSM (4.5) og forringelse/ikke oppnådd mål ved nye tiltak (4.7)
 - Tiltaksprogrammet (art. 11) skal omfatte tiltak som er «technically feasible» og «ecologically relevant»
- Kriterier på andre aktiviteter gir *tydelig ikke* tilleggskrav (teknologinøytralitet og likebehandling)
- Alle kriterienes krav finnes igjen i WFD, om enn i andre formuleringer
- Forarbeider til taksonomiregelverket, fortaler til de aktuelle forordningene (intensjoner med regelverket)

DNSH-3 i kontekst av norsk regulering

- Forpliktelser under WFD ligger på medlemslandene, som skal implementere direktivet i nasjonal lovgivning.
- WFD implementert ved vannforskriften. Aktuelle tiltak for å nå miljømål, angitt i vannplanene med tiltaksprogram. Mål **beslattes** av ansvarlige myndigheter etter sektorlovgivning.
- Oppfølging av WFD sikres gjennom et samlet regelsett og konsesjonssystem, utfyllende beskrevet i brev fra Klima- og miljødepartementet til ESA ([lenke på vannportalen](#))
- **Statkrafts konklusjon:** For å oppfylle DNSH-3-kravene må en vannkraftprodusent gjennomføre de tiltakene som beslattes av myndighetene for å oppnå de spesifikke miljømålene i berørte vannforekomster.

Source: The Ministry of Petroleum and Energy

**Takk for
oppmerksomheten**

Statkraft

statkraft.no

Akershus Energi AS - taksonomi

13 Februar 2024

Taksonomi - status

- Årsrapporten for 2022 inneholdt en enkel beskrivelse av hva som var gjennomført samt enkle KPI'er
 - I 2023 har vi kjørt et prosjekt med Position Green som har laget en rapport med evaluering på punktene i regelverket
 - Aktiviteten i 2023 viser at vi har et stykke arbeid som må gjøres frem til vi er rapporteringspliktige
 - AE er ikke rapporteringspliktige før i 2026 for regnskapsåret 2025
-

Aktiviteter frem til rapportering - internt

- Klargjøre endelige krav til taksonomien
 - Tiden fremover vil trolig bringe enda mer kunnskap inn i dette – ser for oss oppdateringer av veileder
 - Gjennomføre gjenstående aktiviteter knyttet til punkt 1-6 i taksonomien
 - Gjennomgangen knyttet til vann nett fremstår som krevende
 - Utvikle KPI'er som tilfredsstillende kravene
 - Gjøre en jobb i interne datasystemer slik at disse KPI'ene kan rapporteres ved regnskapsavslutninger på en effektiv og konsistent måte
 - Klimarisikorapportering på kraftsverksnivå
 - Målet er å ha gjennomført så mye som mulig i løpet av 2024 slik at vi kan «prøverapportere» uten vesentlige merknader for 2024 i 2025
-

Aktiviteter frem til rapportering – mot eksterne

- Klargjøre krav fra revisor
 - Hvordan tilfredsstillere revisors krav til rapportering og dokumentasjon
 - Hvor omfattende må våre forberedelser være i forkant av revisors gjennomgang
 - Klargjøre krav fra finansinstitusjonene
 - Vil vi møte ulike krav fra forskjellige banker/finansinstitusjoner
 - Vil bankene kunne enes om hva de som bransje har behov for i tillegg til f eks Green Bond Framework
 - Hvordan vil disse kravene utvikles over tid
 - Andre interessenter som også vil være opptatt av at vår virksomhet tilfredsstiller EU sine miljøkrav
 - Styret
 - Eierne
 - Samfunn
-